

КРИМСЬКА ПРАВОЗАХИСНА ГРУПА

e-mail: crimeahrg@gmail.com

website: crimeahrg.org

МОНІТОРИНГОВИЙ ОГЛЯД СИТУАЦІЇ З ПРАВАМИ ЛЮДИНИ В КРИМУ

ТРАВЕНЬ 2017 РОКУ

Моніторинговий огляд підготовлено
Кримською правозахисною групою
на підставі матеріалів,
зібраних у травні 2017 року

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися
з щомісячними моніторинговими оглядами
Кримської правозахисної групи

Перейти [по посиланню](#), щоб ознайомитися з
тематичними оглядами та статтями Кримської
правозахисної групи

1. Вступ.....	2
2. Громадянські і політичні права.....	3
Право на свободу та особисту недоторканність.....	3
Затримання.....	3
Обшуки.....	3
Політично мотивовані кримінальні переслідування.....	4
«Справа 26 лютого».....	4
«Справа Хізб-ут-Тахрір».....	4
«Справа українських диверсантів».....	5
Справа Володимира Балуха.....	6
Свобода слова та висловлювання думок.....	7
Перешкоджання журналістській діяльності.....	7
Справа Миколи Семени.....	8
Справа Ільмі Умерова.....	8
Справа Сулеймана Кадирова.....	8
Свобода мирних зібрань.....	9
Порушення норм міжнародного гуманітарного права.....	11
Примусове переміщення населення.....	11
Примус до служби та пропаганда на користь добровільного вступу до армії держави, що окупує.....	11

1. ВСТУП

Кримська правозахисна група (КПГ) — організація кримських правозахисників і журналістів, метою якої є сприяння дотриманню і захисту прав людини в Криму шляхом формування пильної уваги до проблем прав людини і міжнародного гуманітарного права на території Кримського півострова, а також пошуку і відпрацювання механізмів для захисту прав людини в Криму.

Діяльність **КПГ** керована, передусім, нормами основних документів у сфері прав людини, а саме: Загальною декларацією прав людини, Гельсінським Заключним Актом, Конвенцією про захист прав людини і ключових свобод, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Міжнародним пактом про економічні, соціальні і культурні права тощо.

Основні завдання **КПГ**:

- 1) збір і аналіз інформації щодо ситуації з дотриманням прав людини в Криму;
- 2) широке інформування органів влади, міжнародних організацій, міжурядових структур, неурядових організацій, засобів масової інформації та інших цільових груп шляхом публікації і поширення аналітичних та інформаційних матеріалів про ситуацію з правами людини в Криму;
- 3) сприяння захисту прав людини і дотримання норм міжнародного права в Криму;
- 4) підготовка рекомендацій для органів влади та міжнародних структур в сфері прав людини;
- 5) забезпечення наявності «теми прав людини в Криму» в інформаційному просторі.

При підготовці та розповсюдженні інформації **КПГ** керується принципами об'єктивності, достовірності та своєчасності.

2. ГРОМАДЯНСЬКІ І ПОЛІТИЧНІ ПРАВА

ПРАВО НА СВОБОДУ ТА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНИСТЬ

ЗАТРИМАННЯ

17 травня редактора кримськотатарської газети «Авдет» **Шевкета Кайбуллаєва** викликали до районної прокуратури Сімферополя, де погрожували адміністративним затриманням. Підставою для такого затримання назвали нібито надіслане від такого собі Іванова повідомлення про те, що Кайбуллаєв планує проведення несанкціонованих масових заходів. Кайбуллаєв зажадав пред'явити це повідомлення і назвати законні підстави для затримання, втім співробітники прокуратури відмовились виконати ці вимоги. Через кілька годин Кайбуллаєва відпустили.

ОБШУКИ

4 травня в Симферополі у будинку **Тофіна Абдулгасієва** співробітники МВС РФ здійснили обшук. Свої дії мотивували тим, що обшук відбувається у рамках кримінальної справи за фактом зникнення у червні 2016 року Енвера Меметова, проте не пояснили, у який спосіб обшук у Абдулгасієва пов'язаний з цією справою. Під час обшуку нічого вилучено не було¹. Після обшуку Абдулгасієва викликали на опитування до Центру МВС з протидії екстремізму (Центр «Е»). У Центрі «Е» у Абдулгасієва мали намір взяти відбитки пальців та записати пояснення, але у присутності адвоката від відмовився, тому що законних підстав для цього названо не було².

11 травня в селі Строгоновка співробітники Центру «Е» здійснили обшук у будинку активіста **Різи Ізетова** та після обшуку доправили його до Центру «Е». Територію навколо будинку оточили озброєні особи у касках та бронезилетах, котрі не брали участь у слідчих діях³. Під час обшуку було вилучено планшет і телефон, що їх обіцяли повернути після проведення експертизи⁴. На допиті Ізетову повідомили, що опитування відбувається за фактом зникнення у червні 2016 року Енвера Меметова, котрий підозрюється в участі у злочинному угрупованні. Адвоката до Ізетова не допустили, він відмовився відповідати на питання, після чого його відпустили.

22 травня у селищі Леніно біля 7 ранку співробітники МВС РФ здійснили обшук у **Надіра Мамбетшаєва**. За його словами, обшук проводили люди у камуфляжній формі з нашивками «Поліція Росії» та в машкарах (у кількості 10–12 осіб). Його покляли на землю, заломили руки за спину та одягли кайданки. Свої дії поліціанти пояснили розслідуванням кримінальної справи за фактом зникнення Енвера Рустемовича Меметова. Обшук тривав протягом 2 годин, після чого Мамбетшаєва у супроводі співробітника МВС Олексія Карпова доправили до поліцейського відділку. Мамбетшаєва допитали, взяли відбитка пальців і відбитки взуття, проте звинувачень проти нього не висунули⁵.

Таким чином, відомо про три випадки обшуків у травні 2017 року, які поліція пояснює розшуком Енвера Меметова. Проте у всіх випадках люди, у котрих здійснювали обшуки, заявляють, що Меметова вони не знають.

¹ <https://www.facebook.com/100006532780262/videos/1988332671394473/>

² <https://www.youtube.com/watch?v=0gs9oD9HyQU&feature=youtu.be>

³ <https://www.facebook.com/100006560143339/videos/1986864971542155/>

⁴ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1560942660607335>

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=jQAhTNJAXj8>

ПОЛІТИЧНО МОТИВОВАНІ КРИМІНАЛЬНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

«СПРАВА 26 ЛЮТОГО»

Справа 26 лютого» розглядається під час двох процесів: перший — у «Верховному суді» Криму у справі **Ахтема Чийгоза** (перебуває під вартою) як «організатора заворушень» біля парламенту Криму, другий — у «Центральному районному суді» Сімферополя у справі інших фігурантів (**Алі Асанов і Мустафа Дегерменджі** перебувають під вартою; стосовно **Ескендера Катемірова, Ескендера Емірвалієва і Арсена Юнусова** обраний запобіжний захід — особисте поручництво) як «учасників масових заворушень».

19 травня адвокат Ахтема Чийгоза Олександр Лісовий домігся вилучення заяв щодо його підзахисного з вироку фігуранта справи «26 лютого» Таліята Юнусова⁶. Юнусов у 2015 році погодився на особливий хід розгляду його справи, що передбачає визнання провини підсудним без вивчення доказів у суді. Проте у вироку Юнусова зазначалися нічим не підтвержені заяви щодо Ахтема Чийгоза. Вирок з цими заявами співробітники прокуратури мали намір додати до матеріалів справи Ахтема Чийгоза як доведений факт, що протирічить процесуальному законодавству.

«СПРАВА ХІЗБ-УТ-ТАХРІР»

У рамках «справи Хізб-ут-Рахрір» в ув'язненні перебувають 19 осіб — **Руслан Зейтулаєв, Рустем Ваїтов, Нурі Примов, Ферат Сайфулаєв** (винесені обвинувальні вироки), **Енвер Бекіров, Вадим Сірук, Муслім Алієв, Емір-Усеїн Куку, Рефат Алімов, Арсен Джеппаров, Енвер Мамутов, Ремзі Меметов, Зеврі Абсеїтов, Рустем Абільтаров, Тимур Абдуллаєв, Рустем Ісмаїлов, Айдер Саледінов, Узеір Абдуллаєв і Еміль Джемаденов** (перебувають під вартою). Їх звинувачують за ч.1 ст. 205.5 КК РФ (Створення терористичної організації) та / чи ч.2 ст. 205.5 КК РФ (Участь у терористичній організації). Пізніше деяким з фігурантів також було винесено звинувачення за ст. 278 КК РФ (Насильницьке захоплення влади чи насильницьке утримання влади).

2 травня медичні співробітники СІЗО Сімферополя здійснили огляд **Арсена Джеппарова**⁷. Адвокат Джеміль Темішев і родичі затриманого впродовж більше ніж десяти днів домогалися такого огляду, наголошуючи на загрозі життю Джеппарова. 5 травня адвокат повідомив, що Джеппаров почувається краще⁸.

5 травня за клопотанням слідчого ФСБ Сергія Махнева чотирьом фігурантам справи **Ремзі Меметову, Енверу Мамутову, Зеврі Абсеїтову і Рустему Абільтарову** «Верховний суд» Криму продовжив терміни утримання під вартою до 11 липня 2017 року. Рішення було ухвалено «суддями» Ольгою Пластініною та Галиною Редько⁹.

11 травня «суддя Верховного суду» Криму Анатолій Осоченко залишив чинним рішення «Київського районного суду» Сімферополя (від 9 квітня 2017) про утримання **Енвера Мамутова** під вартою до 11 травня 2017 року. Апеляцію було розглянуто лише після того, як Мамутову продовжили термін утримання під вартою ще на 2 місяці.

⁶ <https://www.facebook.com/nikolay.polozov/posts/1390433697688689>

⁷ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1629724373723194&id=100000569417326

⁸ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1632502220112076&id=100000569417326

⁹ https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=05.05.2017

18 травня «судді Верховного суду» Криму Тимур Слезько, Анатолій Осоченко, Неля Фаріна і Наталія Череватенко залишили чинним рішення щодо продовження термінів утримання Ремзі Меметову, Енверу Мамотову, Зеврі Абсеїтову і Рустему Абільтарову, які були виголошені 5 травня у цьому ж такі суді¹⁰.

Адвокат раніше засудженого **Рустема Ваїтова** Едем Семедляєв подав клопотання до Федеральної служби виконання покарань РФ із проханням перевести його підзахисного з м. Курган (Уральський федеральний округ РФ) до колонії м. Керч (Крим).

17 травня співробітники консульства України в Ростові-на-Дону після численних спроб відвідали у СІЗО **Руслана Зейтуллаєва**, котрий раніше був засуджений вдруге. На час зустрічі Зейтуллаєв другий день поспіль голодував на знак протесту проти порушення його прав та політичного переслідування кримськотатарського народу з боку РФ в Криму¹¹.

«СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ»

2 травня «суддя Київського районного суду» Сімферополя Ольга Кузнецова продовжила термін утримання під вартою **Володимиру Дудці, Дмитру Штиблікову та Олексію Бессарабову** до 8 липня 2017 року¹².

Згідно постанові суду про продовження терміну утримання Володимира Дудки, Дмитро Штибліков уклав досудову угоду зі слідством, яка передбачає здійснення окремого судового розгляду в особливий спосіб без вивчення доказів у суді. Родичі Штиблікова так і не змогли домогтися участі у справі адвоката за домовленістю. Адвокат за призначенням Арман Петросян не контактує з родичами¹³.

5 травня слідчий з особливо важливих справ СК РФ Р. А. Марчуков відмовив у відкритті кримінальної справи за фактом застосування тортур до **Андрія Захтея**. Адвокат Олексій Ладін повідомив, що до заяви про злочин було додано медичні документи Захтея, де було зафіксовано тілесні ушкодження від незаконного використання кайданок під час катування. Захист подав скаргу до «Севастопольського гарнізонного воєнного суду», в якій зажадав визнати незаконною цю постанову та зобов'язати слідчого усунути допущені порушення¹⁴.

11 травня «суддя Залізничного районного суду» Сімферополя Дмитро Михайлов продовжив термін утримання під вартою **Редвана Сулейманова** до 9 серпня за звинуваченням у неправдивому повідомленні про мінування транспортних об'єктів в Криму¹⁵.

18 травня «суддя Гагаринського районного суду» Севастополя Павло Крилло засудив **Володимира Присича** до трьох років позбавлення волі. Присич був затриманий у серпні 2016 року, і російські ЗМІ назвали Присича «шпигуном української розвідки» в Криму, а ФСБ РФ опублікувало відео з його зізнанням, отримане із використанням незаконних методів слідства. Втім Присич був визнаний винним за ч. 2 ст. 228 КК РФ (розповсюдження наркотиків). Виступаючи у суді, він заявив, що всі звинувачення у зберіганні та транспортуванні наркотиків сфабриковані ФСБ після того, як звинувачення у шпionажі повністю розвалилося. Суддя

¹⁰ https://vs--krm.sudrf.ru/modules.php?name=sud_delo&srv_num=1&H_date=18.05.2017

¹¹ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=812499748920036&id=732046070298738

¹² <http://crimeahrg.org/uk/krimskih-diversantiv-zalishili-v-sizo-simferopolya-do-8-lipnya/>

¹³ <https://zona.media/news/2017/05/19/sht>

¹⁴ <http://crimeahrg.org/uk/zahist-andriya-zahteya-oskarzhit-u-sudi-vidmovu-slidkomu-porushuvati-kriminalnu-spravu-pro-katuvannya/>

¹⁵ <https://ru.krymr.com/a/news/28480418.html>

при винесенні вироку проігнорував той факт, що наркотики (пакет з марихуаною) знайшли у машині Присича через 10 годин після його затримання. Також суд не взяв до уваги заяву українця про тортури, що їх застосовували співробітники ФСБ для отримання зізнання у шпигунстві¹⁶.

19 травня «суддя Верховного суду» Криму Наталія Череватенко відхилила апеляцію та залишила чинним рішення суду про продовження терміну утримання під вартою Володимира Дудки до 8 липня. Адвокати Дудки з об'єктивних причин були відсутніми на засіданні, про що поставили до відому суд заздалегідь. Дудка просив перенести засідання через неprisутність його адвокатів, проте суд відмовив йому та провів засідання за участю адвоката за призначенням¹⁷.

22 травня адвокат Панова Ольга Дінзе повідомила, що захист буде оскаржувати відмову Слідчого комітету РФ (СК РФ) у відкритті кримінальної справи за фактом катувань Панова¹⁸.

СПРАВА ВОЛОДИМИРА БАЛУХА

23 травня «суддя Роздольненського районного суду» Марія Бедрицька продовжила термін утримання під вартою **Володимира Балуха** до 4 серпня 2017 року. Суддя брутально порушила процесуальні норми і самостійно клопотала про продовження запобіжного заходу, у такий спосіб взявши на себе функції обвинувачення. Присутній на засіданні представник обвинувачення підтримав таку ініціативу суду, проте обвинувач жодних клопотань не заявляв. Захист активіста виступив із запереченням такого брутального порушення, втім суд це проігнорував. Адвокат Дмитро Дінзе повідомив, що сторона обвинувачення не надала доказів, які б вказували на необхідність утримувати Володимира Балуха під вартою.

У суді українець поскаржився на головний біль і біль у грудях, а також знову привернув увагу суду до того факту, що його мати потребує постійного догляду за віком і станом здоров'я¹⁹.

¹⁶ <http://crimeahrg.org/uk/ukrayintsya-kotrogo-rosiyski-zmi-nazivali-diversantom-zasudili-v-krimu-na-3-roki/>

¹⁷ <http://crimeahrg.org/uk/figuranta-spravi-ukrayinskih-diversantiv-dudku-krimskiy-sud-zalishiv-pid-vartoyu/>

¹⁸ <http://crimeahrg.org/uk/slidchiy-komitet-rf-ne-stav-porushuvati-kriminalnu-spravu-pro-katuvannya-ukrayintsya-panova/>

¹⁹ <http://crimeahrg.org/uk/ukrayintsya-baluha-zalishili-u-sizo-shhe-na-3-misyatsi-za-klopotannyam-krimskogo-sudu/>

СВОБОДА СЛОВА ТА ВИСЛОВЛЮВАННЯ ДУМОК*

2 травня «суддя Верховного суду» Криму Наталія Мостовенко залишила чинним рішення «Сімферопольського районного суду» про адміністративний арешт **Ремзі Бекірова** за публікацію відео 7 років тому²¹. Бекіров повідомив суду, що публікацію було видалено за півтора місяця до того, як щодо нього співробітник Центру МВС РФ з протидії екстремізму Руслан Шамбазов склав адміністративний протокол. Руслан Шамбазов сповістив Бекірову, що порушення він віднайшов у лютому, а протокол склав у березні²².

23 травня **Рустема Меннанова** викликали до Советського РВВС з приводу згадування у соціальній мережі Меджлісу кримськотатарського народу без уточнення, що це об'єднання заборонене на території РФ. Наріман Джелилов повідомив, що згадування Меджлісу сталося через привітання Мустафи Джемілева з днем народження²³. На Меннанова було складено протокол за порушення ч. 2 ст. 13.15 КпАП (Зловживання свободою масової інформації у формі поширення інформації про організацію, яку включено до списку заборонених в РФ). Активіст відмовився підписувати протокол, дату суду поки що не призначено.

29 травня українську активістку **Наталію Харченко** викликали на допит до Управління ФСБ в Криму. Після здійснення у січні цього року обшуку в її оселі активістку допитували вчетверте. На допиті від неї зажадали назвати пароль від її акаунту в соціальній мережі «ВКонтакте». Адвокат Наталки Едем Семедляев повідомив, що вона відмовилась відповідати, пославшись на статтю 51 Конституції РФ. Дослідча перевірка щодо Наталки Харченко відбувається за підозрою у порушенні ч. 2 ст. 280.1 КК РФ (Публічні заклики до реалізації дій, спрямованих на порушення територіальної цілісності РФ)²⁴.

ПЕРЕШКОДЖАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

10 травня «суддя Залізничного районного суду» Сімферополя Надія Школьная відмовила у задоволенні клопотання журналіста **Антонна Наумлюка** про дозвіл на здійснення фото- і відеозйомки під час процесу у кримінальній справі Миколи Семени.

18 травня у «Верховному суді» Криму було встановлено «закритий режим через складну суспільно-політичну ситуацію». На цій підставі журналістів не було допущено на судові засідання, призначені з 9 до 11 годин цього дня.

18 травня в Сімферополі під час траурних заходів у пам'ятного каменю жертвам депортації співробітники поліції зробили спробу затримання знімальної групи проекту **Crimean tatars Club** продакшн-студії «Кара-Деніз». Свої дії співробітники поліції пояснили тим, що журналісти не мають дозволу на зйомку. Правоохоронці погрожували затриманням журналістів, але внаслідок формування суспільної уваги та втручання керівництва продакшн-студії поліціанти обмежилися тим, що переписали паспортні дані журналістів, тип і номер камери, на яку здійснювалася зйомка траурних заходів.

* Розділ «Свобода слова та висловлювання думок» підготовлений у співробітництві із **Центром інформації про права людини**: <https://humanrights.org.ua/ru>

²¹ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1988029844758089&id=100006532780262

²² https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1988017681425972&id=100006532780262

²³ <https://www.facebook.com/nariman.dzhelalov/posts/1487161211347734>

²⁴ <http://crimeahrg.org/uk/u-krimu-fsb-peresliduye-rodinu-ukrayinskih-aktivistiv-vinogradovih/>

СПРАВА МИКОЛИ СЕМЕНИ

10 і 22 травня в «Залізничному районному суді» Сімферополя відбулося два чергових судових засідання у справі журналіста **Миколи Семени**, котрий звинувачується за ч. 2 ст. 280.1 КК РФ (Публічні заклики до реалізації дій, спрямованих на порушення територіальної цілісності РФ з використанням ЗМІ) за його статтю у засобах масової інформації. 10 травня під час засідання свідок обвинувачення Сергій Мешковой підтвердив, що не володіє конкретними фактами щодо Семени, а лише припускає, що той здійснював деякі публікації, в яких було висловлено проукраїнську позицію. Мешковой не став повідомляти суду, що є співробітником інформаційної служби незаконного формування «ЛНР». На засідання 22 травня було продовжено вивчення матеріалів справи, включно із перепискою Миколи Семени з редакцією «Крим.реалі» про інформаційну безпеку. Оскільки листи були підготовлені та оголошені українською мовою, то адвокат Олександр Попков заявив, що не має можливості підготувати заперечення на ці докази, оскільки не розуміє української мови. «Суддя» оголосила перерву до 5 червня.

СПРАВА ІЛЬМІ УМЕРОВА

31 травня в «Сімферопольському районному суді» відбулося попереднє засідання у кримінальній справі **Ільмі Умерова**, котрого звинувачують за ч. 2 ст. 280.1 КК РФ «Публічні заклики до реалізації дій, спрямованих на порушення територіальної цілісності Російської Федерації, здійснені із використанням інформаційно-телекомунікаційних мереж (Інтернет включно)» за його привселюдні висловлювання про те, що Крим є територією України. Раніше ФСБ позбавила його адвоката **Миколу Полозова** статусу захисника.

Адвокат Едем Семедляєв повідомив, що захистом було подано чотири клопотання, проте суд за всіма клопотаннями відмовив. Суддя відмовив Умерову у перенесенні дати попереднього засідання через відсутність двох адвокатів — Еміля Кербедінова та Марка Фейгіна, котрі долучились до справи після того, як Миколу Полозова позбавили статусу захисника. Суддя відхилив клопотання про виключення з матеріалів кримінальної справи протоколу про допит адвоката Миколи Полозова як такого, що отриманий з порушенням законодавства, та про припинення кримінальної справи щодо Ільмі Умерова. Засідання у справі призначено на 7 червня.

СПРАВА СУЛЕЙМАНА КАДИРОВА

25 травня адвокат **Сулеймана Кадирова** Джеміль Темішев повідомив, що психолого-лінгвістична експертиза не виявила ознак закликів, спрямованих на розпалювання між-національної ворожнечі та порушення територіальної цілісності РФ у коментарі Кадирова до опублікованого у соціальній мереж відео²⁵. Активіста звинувачують у порушенні ч. 1 ст. 280 КК РФ (Публічні заклики до реалізації дій, спрямованих на порушення територіальної цілісності РФ). Експерт також після експертизи зробив висновок, що коментар містить ознаки схвалення відео, розміщеного на сторінці Сулеймана Кадирова. Незважаючи на результати експертизи, слідчий виніс постанову про призначення активісту амбулаторної судово-психіатричної експертизи, що погрожує примусовим перебуванням у психіатричній лікарні.

²⁵ <https://ru.krymr.com/a/news/28508891.html>

СВОБОДА МИРНИХ ЗІБРАНЬ

12 травня заступник голови адміністрації Судака Світлана Василівна Ткаченко відмовила активісту **Ільверу Аметову** узгодити публічний захід, присвячений річниці депортації кримськотатарського народу²⁶. Причин відмови не було названо.

Наріман Джелиялов повідомив, що представник адміністрації Сімферополя Галина Вікторівна Александрова відмовила в узгодженні проведення пікету проти політичних переслідувань за національними та релігійними ознаками в Криму. Пікет було заплановано на 19 травня в Сімферополі на площі Леніна. Галина Александрова не назвала причин відмови, а лише перелічила норми закону РФ №24-ФЗ № «Про зібрання, проходи та пікетування»²⁷.

Напередодні 18 травні (Дня пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу) МВС РФ адресувало кримськотатарським активістам попередження про недопущення порушення законів РФ, які обмежують свободу мирних зібрань. 16 травня таке попередження отримав **Рустам Меннанов** з Радянського району²⁸; 17 мая — **Ільвер Аметов** з Судака²⁹, **Еміне Авамільева**³⁰ і **Наріман Джелиялов**³¹ з Сімферополя. МВС РФ регулярно застосовує тактику таких попереджень перед пам'ятними датами в Криму.

18 травня співробітники МВС РФ не дозволили покласти квіти до пам'ятника жертвам депортації. Співробітники поліції відійняли документи у людей біля пам'ятника. Свої дії пояснили тим, що їх обов'язок — не забезпечення безпеки тих, хто зібрався, але недопущення неузгодженого публічного заходу³².

18 травня співробітники МВС РФ чотири рази зупиняли активіста **Османа Ізмайлова** за те, що він їхав за кермом свого автомобіля, в салоні якого було розміщено невеличкий кримськотатарський прапор. Активіст опублікував відео двох таких зупинок на своїй сторінці у соцмережі. На відео зафіксовано, що співробітники поліції не можуть назвати точних підстав для таких зупинок водія³³.

18 травня співробітники поліції затримали 76-річного **Сервера Караметова** під час одиночного пікету. Він стояв один із кримськотатарським прапором у пам'ятника Леніну в Сімферополі. Айше Умерова опублікувала відео його затримання, що відбулося біля 11:00. Караметова доправили до районного відділку МВС (РВВС) м. Сімферополь і, за словами Умерової, відпустили після допиту через 4 години³⁴.

Наріман Джелиялов повідомив, що у Феодосії після покладання квітів до пам'ятника затримали **Сулеймана Кадирова**, невдовзі після затримання його відпустили³⁵.

18 травня в Бахчисарайі було затримано п'ятеро водіїв, котрі рухалися з кримськотатарськими прапорами³⁶. Співробітники МВС РФ склали на них протоколи за адміністративне

²⁶ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1518265191578541&>

²⁷ <https://www.facebook.com/nariman.dzhelalov/posts/1480624862001369>

²⁸ <https://www.facebook.com/nariman.dzhelalov/posts/1480678901995965>

²⁹ <https://www.facebook.com/lenora.dyulber/posts/1519884994749894>

³⁰ <https://www.facebook.com/emine.avamileva.3/posts/1068828266580546>

³¹ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1481572105239978>

³² <https://www.facebook.com/nariman.dzhelalov/videos/1482566038473918/>

³³ <https://www.facebook.com/100001331702616/videos/1318847618169616>,
<https://www.facebook.com/100001331702616/videos/1318851538169224/>

³⁴ <https://www.facebook.com/aysh.umerova/videos/1353230898048064/>

³⁵ <https://www.facebook.com/nariman.dzhelalov/posts/1482454495151739>

³⁶ <https://www.facebook.com/aysh.umerova/posts/1353062971398190>

правопорушення за ч. 5 ст. 20.2 КпАП РФ (Порушення порядку проведення мирного зібрання). 19 травня «Бахчисарайський районний суд» повернув ці п'ять протоколів до районного відділення МВС на доопрацювання, тому що в протоколах не було вказано на ознаки правопорушення³⁷. 30 травня після доопрацювання «суддя Бахчисарайського районного суду» Герман Атаманюк ухвалив перше рішення стосовно **Аметхана Юсупова**. Його визнали винним та оштрафували на 10 тисяч рублів³⁸. 31 травня відбулося засідання у справах **Ібраїма Абдурефієва та Сервера Умерова**, втім через неявку кількох свідків слухання перенесли на 2 та 8 червня 2017 року³⁹.

³⁷ <https://www.facebook.com/aysh.umerova/videos/1353947927976361/>

³⁸ <https://15minut.org/news/171956-krymskogo-tatarina-oshtrafovali-na-10-tysyach-rublej-za-nacionalnyj-flag>

³⁹ <https://www.facebook.com/server.mustafayev/videos/1635534599850333/>

ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

ПРИМУСОВЕ ПЕРЕМІЩЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

Ст. 3 Протоколу № 4 до Конвенції про захист прав людини та основних свобод «Про забезпечення деяких прав і свобод окрім тих, що вже були включені до Конвенції» та перший Протокол до неї забороняють висилку людей з території держави, громадянами якої вони є. Ст. 49 IV Женевської конвенції забороняє депортацію осіб з окупованої території на територію держави, що окупує.

3 травня ув'язненого **Андрія Лугіна** відразу після складної операції перевезли з Криму до РФ. Операцію Лугіну зробили після того, як він під час попередньої спроби перевезення перерізав собі горло на знак протесту. За інформацією дружини Ірини Лугіної, її чоловіка вивезли з Криму без медичного супроводу, не знявши операційні шви. Вона припускає, що Лугіна вивезли до Краснодарського краю, звідки його доправлять до колонії у Мордовії (РФ)⁴⁰.

8 травня у селі Морське був затриманий **Сервер Тороз** після обшуку у його домі. Обшук здійснювали співробітники поліції з Краснодару, котрі шукали у будинку Тороза зброю та заборонені речовини. Після обшуку озброєні особи у формі із нашивками СЗШР (Спеціальний загін швидкого реагування Національної гвардії РФ) доправили Сервера Тороза до приватного готелю «Сурож», а після цього вивезли до Росії. 9 травня Ленора Дюльбер повідомила, що Тороз зателефонував батькам і сповістив їх, що перебуває в одному з СІЗО Краснодару (РФ). Він попросив батьків зібрати про нього характеристики⁴¹.

ПРИМУС ДО СЛУЖБИ ТА ПРОПАГАНДА НА КОРИСТЬ ДОБРОВІЛЬНОГО ВСТУПУ ДО АРМІЇ ДЕРЖАВИ, ЩО ОКУПУЄ

25 травня у Севастополі вперше після окупації Криму відбулася показова відправка 30 призовників для проходження військової служби за межами півострова. Новобранці будуть вивезені до Росії для проходження служби⁴².

НАД ОГЛЯДОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Ольга Скрипник, координатор Кримської правозахисної групи;

Віссаріон Асєєв, аналітик Кримської правозахисної групи;

Олександр Сєдов, аналітик Кримської правозахисної групи.

⁴⁰ <http://crimeahrg.org/uk/v-yaznya-lugina-vidrazu-pislya-skladnoyi-operatsiyi-dopravili-z-krimu-do-rf-druzhdina/>

⁴¹ <https://ru.krymr.com/a/news/28474654.html>

⁴² <https://youtu.be/ccOkUtro2yQ>